

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра Фундаментальних юридичних дисциплін

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету
Стелла КЕЛЬБЯ/
2024 р.

СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
«Юридична деонтологія»

Освітньо-професійна програма:	<u>Право</u>
Спеціальність:	<u>081 «Право»</u>
Галузь знань:	<u>08 «Право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>юридичний</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробник:	<u>Гудима Мирослава Мирославівна, доцент кафедри фундаментальних юридичних дисциплін</u>
Профайл викладача	<u>http://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/department-of-fundamental-legal-disciplines/</u>
E-mail:	<u>myroslava.gudyma@gmail.com</u>
Консультації	<u>четвер з 10.00 до 16.00</u>

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Навчальна дисципліна «Юридична деонтологія» є складовою навчального плану підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» в обсязі 90 годин, з яких для здобувачів денної форми навчання передбачено: лекцій – 20 год., практичних занять – 10 год., і самостійної роботи – 60 год.; та для здобувачів заочної форми навчання: лекцій – 4 год., практичних занять – 2 год., та самостійної роботи – 84 год. Навчальна дисципліна побудована відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS) і складається з 6 кредитів. Форма підсумкового контролю – диференційований залік.

«Юридична деонтологія» — відносно нова наукова та навчальна дисципліна, яка поступово розвивається й удосконалюється. Вона розкриває загальну «картину» юридичної діяльності як практичної, так і наукової; навчальної, а також завдання та функції правознавства, роль юридичних знань у вирішенні питань суспільного буття, систему юридичної освіти, визначає вимоги до особистих і професійних якостей юриста, систему формування цих якостей, мистецтво спілкування й мудрість прийняття правильного рішення в юридичній практиці.

Курс юридичної деонтології має важливе значення для підготовки правознавців, оскільки спрямований на ознайомлення студентів з особливостями майбутньої професійної діяльності. Це обумовлено необхідністю розбудови в Україні демократичного суспільства, що базується на таких загальнолюдських цінностях, як верховенство права і забезпечення прав та свобод людини і громадянина.

Навчальна дисципліна «Юридична деонтологія» покликана формувати у студентів професійний світогляд, знайомити з сучасними підходами до юридичної діяльності, дати можливість студентам глибше усвідомити сутність майбутньої професії та відчутти її специфіку.

2. Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни: набуття майбутніми фахівцями теоретичних знань про сутність і соціальне призначення правничої професії та юридичної діяльності, а також практичних навичок, що дають змогу самостійно організовувати й планувати професійну діяльність; ознайомлення студентів – майбутніх юристів з вимогами, що висувуються до представників юридичної професії, основними формами й видами юридичної діяльності; формування у них ціннісних орієнтирів і принципів, на яких ґрунтується професійна діяльність юриста.

Завдання: надання студентам основних знань про вимоги до професійних та особистих якостей правників, ознайомлення зі специфікою соціального регулювання їхньої професійної діяльності, розкриття системи формування світогляду юриста; формування цілісного уявлення про правове регулювання відносин у галузі вищої юридичної освіти в Україні, систему та структуру освіти в Україні, систему прав і обов'язків учасників навчально-виховного процесу та органів управління в сфері освіти, а також про важливі практичні аспекти юридичної діяльності, норми поведінки правників, що визначають основні засади взаємовідносин з колегами, громадянами, державними та громадськими органами, іншими інституціями, що функціонують у суспільстві.

3. Пререквізити

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» є опанування таких загальних дисциплін, як «Психологія», «Етика», а також взаємопов'язана з дисциплінами юридичного профілю: «Теорія держави і права», «Логіка».

4. Компетентності та результати навчання

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються наступні:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

- СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.
- СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
- СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .
- СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
- СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
- СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Отримуються наступні програмні результати навчання (РН):

- РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю (теми 6-8).
- РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло (теми 1-8) .
- РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи (теми 1, 6, 7).

5. Зміст навчальної дисципліни

При викладанні тем використовуються інформаційні технології навчання: презентації та робота з електронними ресурсами.

При підготовці до занять та виконанні самостійної роботи здобувачу рекомендується використовувати Робочу програму з навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» та Навчально-методичні рекомендації з юридичної деонтології.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Загальна характеристика юридичної деонтології

Тема 2. Юридична наука та юридична освіта

Тема 3. Юридична практика

Тема 4. Юридична професія

Змістовий модуль 2.

Тема 5. Основи види юридичних спеціальностей

Тема 6. Правова та політична культури юриста

Тема 7. Моральна та естетична культури юриста

Тема 8. Психологічна культура юриста

6. Система контролю та оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ;
- метод мозкового штурму;
- кейс-технології.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – залік.

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і

технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів на останньому за розкладом занятті. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни **Шкала оцінювання: національна та ЄКТС**

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	відмінно
82-89	B	добре	добре
74-81	C		
64-73	D	задовільно	задовільно
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	незадовільно
1-34	F		

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Залік:

Поточний контроль (максимальна кількість балів)		Загальна максимальна кількість балів
Модуль I	Модуль II	
50	50	100

Політика академічної доброчесності

Здобувач повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет», яке міститься у вільному доступі на офіційному сайті університету. Студент повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної

навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Використання можливостей штучного інтелекту може мати місце в обмеженому ряді випадків, у кожному разі із погодженням з викладачем.

Література

Основна

1. Бандурка О.М., Скакун О.Ф. Юридична деонтологія: Підручник. Харків: Вид-во НУВС, 2002. 336 с.
2. Юридична деонтологія : підручник / под ред.: В. Д. Ткаченко, юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого Нац. Х. : Одісей, 2006. 256 с.
3. Сливка. С. Юридична деонтологія. Підручник. Вид. 2-е, пере-роб. і доп- К.: Атика, 2003. 320 с.
4. Біленчук П.Д., Сливка С.С. Правова деонтологія / Підручник для вищих навчальних закладів. К.: “Атика”, 1999. 320 с.
5. Сливка, С. С. Правнича деонтологія : Підручник для вузів. К. : Атика, 1999. 336 с.
6. Гудима М. М. Юридична деонтологія: збірник тестових завдань: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право». Чернівці, 2024. 41 с.

Додаткові

1. Аронов Я. Професійна культура юриста та її значення у професійній практиці. Університет економіки та права «КРОК». Київ. 2020. 223 с.
2. Базь А. В. Правові конфлікти: способи їх вирішення та попередження. Національний авіаційний університет. Київ. 2020. 113 с.
3. Буга Г. С. Історичні витоки та сучасність юридичної освіти та науки в Україні. Правовий часопис Донбасу. 2018. № 1. С.14-20.
4. Гудима М. М. Професійна культура юриста: загальний аналіз. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2024. № 86. С. 52-57.
5. Гудима М.М. Значення морально- етичних характеристик на шляху формування якісного суддівського корпусу. Центральньо-український вісник права та публічного управління. 2024. № 3. С.81-87.
6. Гудима М.М. Незалежність суддів як конституційний принцип та деонтологічна засада суддівської професії. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 2. С. 748-755.
7. Гудима М.М. Правові проблеми депутатської етики та моральної культури народних депутатів. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Право. 2024. № 43. С. 3-11.
8. Гудима М.М., Гудима-Підвербецька М.М. Таємниця нарадчої кімнати як гарантія незалежності суддів та умова правосудності судового рішення: правові та моральні аспекти. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2024. № 3. С. 16-23.
9. Гладкий С.О. Самоконструювання як модель формування і розвитку професійної культури юриста. Науковий вісник УжНУ. Серія “Право”. Випуск 75(1). 2023. С. 21-26.
10. Гладкий С.О. Теоретичні засади формування професійної культури майбутнього правника в освітньому процесі // World trends in the use of interactive technologies in

- education. International collective monograph. Intellebence Transportation System And Smart City Institute (ITSSCI). Lima, Peru, 2023. P. 226-250
11. Даниленко Ю. С. Правила етичної поведінки державних службовців: поняття і сутність. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». 2019. № 2. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/2_2019/7.pdf
  12. Данильчук О. А. Основи професійної етики юриста. Київ: Ліра-К, 2021. 240 с.
  13. Дарієнко А.С. Естетична культура юриста (спроба філософсько-правового осмислення). Львів, 2021.
  14. Дьоміна О. Правова культура як основа демократичного, правового розвитку українського суспільства. Часопис Київського університету права. Київ, 2023. № 1. С. 38–41.
  15. Завальний А.М. Інновації юридичної освіти: осмислення, виклики, перспективи. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2018. № 4 (109). С.113-132.
  16. Кудряченко А І. Зasadничі демократичні цінності та їх вплив на розбудову громадянського суспільства в країнах Європи Віче. 2023. № 2. С. 3–7.
  17. Лаврухін О.В., Кім К.В. Сутність поняття «Юридичний конфлікт». Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. 18 Серія«ПРАВО». 2018. № 26. С. 61-63.
  18. Литвиненко І. О. Юридична деонтологія та професійна відповідальність. Одеса: Астропринт, 2019. 230 с.
  19. Лозовой В.О., Петришин О.В. Професійна етика юриста. Харків:Право, 2023. 176 с.
  20. Москвич Л. М. Правила професійної етики правника: професійний обов'язок vs юридичного зобов'язання / Етика 68 правника: збірка тез доповідей і повідомлень учасників круглого столу (21 листопада 2019 р.) / за ред. Т. Б. Вільчик, Я. О. Ковальнової. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. С. 15-18.
  21. Серих О. В. Нормативно-правові засади професійної етики юриста. Сучасне правотворення: питання теорії та практики: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 4–5 червня 2021 р. Дніпро: ГО «Правовий світ», 2021. С. 14-16.
  22. Серих О. В. Проблемні питання правового регулювання етичної поведінки юриста. Юридична наука: виклики і сьогодення: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 11–12 червня 2021 р.). Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2021. С. 10-13.
  23. Серих О. В. Професійна етика державних службовців: поняття, особливості. Нове українське право. 2021. Вип. 4. С. 104- 111.
  24. Сливка С.С. Професійна культура юриста (теоретико-методологічний аспект). Львів: Світ, 2023. 336 с.
  25. Професійна етика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Бралатан, Л. В. Гуцаленко, Н. Г. Здирко ; Вінниц. держ. аграр. ун-т. Київ : Центр учбової л-ри, 2021. 252 с.
  26. Професійна етика юриста : навчально-методичний посібник (у схемах) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів : ПП «Арал», 2018. 108 с.
  27. Чупринський Б. О. Формування професійної культури майбутніх юристів: філософсько-правове дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2010. 20 с.
  28. Шевченко А. В. Юридична деонтологія в контексті правової системи України. Львів: Світ, 2022. 210 с.
  29. Шишко В. Право і духовна культура. Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. Львів, 2023. №2. С. 36–41.
  30. Яворська Г.Х. Етична культура юриста у професійній діяльності. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: зб. наук. пр. 2017. № 4. С. 109-112.

Інформаційні ресурси

(нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо)

1. Джерела Інтернет: <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> - каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України
3. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html> - каталог національних бібліотек країн світу.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> - каталог електронних бібліотек України
5. <http://allbest.ru/union/> - перелік безкоштовних бібліотек повних текстів
6. <http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30> - енциклопедії та словники
7. <http://www.lib.com.ua/> - електронна бібліотека
8. <http://www.slovari.org> – каталог словників (у тому числі, юридичні)
9. <http://www.nbuv.gov.ua/db/ref.html> - реферативна база даних НБУ ім. В.І.Вернадського (включаючи юридичні науки)
10. <http://www.nbuv.gov.ua/online-2010/> - передплачені науково-інформаційні ресурси НБУ ім. В.І.Вернадського
11. <http://www.ebk.net.ua> – повні тексти юридичних книг (бібліотека Князева).
12. <http://law.biz.ua/books/0023/0204.htm> - юридична бібліотека (Україна)
13. <http://pravo.biz.ua/> - юридична бібліотека (Україна)
14. <http://www.vuzlib.net/> -економіко-правова бібліотека (оцифровані підручники)
15. <http://chitalka.info/pravoznavstvo.html> - безкоштовна студентська бібліотека юридичних ресурсів
16. <http://lawbook.by.ru/> - бібліотека юриста 83. <http://www.tarasei.narod.ru/uchebniki.html> - правова бібліотека